

Crítica literària

Una acurada guia botànica

Vet ací un preciós catàleg que conté una acurada descripció botànica de més de cent plantes conreades al jardí de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona, que començà com a jardí botànic experimental al servei dels universitaris entre els ja llunyans anys 1863 i 1878. L'estudi i la catalogació ha estat realitzada pel Dr. Joan Vallès, catedràtic de Botànica de la Facultat de Farmàcia, i de cadascuna de les plantes comptem amb unes extraordinàries fotografies de Xènia Fuentes. A més de la guia botànica, aquest catàleg ens suggereix una passejada literària conduïda a partir d'uns encertats textos que han estat seleccionats per la Dra. Montserrat Camps, hel·lenista i professora de grec a la Facultat de Filologia.

Val a dir que ha estat un gran encert el fet de relacionar el centenar de plantes del jardí «Ferran Soldevila» amb textos de coneguts autors experts en botànica (com l'escrit triat de Teofrast sobre el freixe, extret del seu *Tractat de les plantes*); o bé amb nombrosos textos de poetes i escriptors que hi fan referència directa en les seves narracions i poesies. Tan sols,

JOAN VALLÈS XIRAU i MONTSERRAT CAMPS GASET
El jardí de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona
101 plantes per a una passejada botànica i literària
 Edicions de la Universitat de Barcelona, 2017, 240 pàg.,
 amb nombroses fotografies

i a tall d'exemple, vull fer esment de l'acant o carnera (amb un text de les *Geòrgiques*, de Virgili); la buguenvílea (amb un fragment de *Jardí vora el mar*, de Mercè Rodoreda); el lledoner (amb la poesia titulada *A l'ombra del lledoner*, de Tomàs Garcés); la xicranda (amb el poemeta *Xicrandes fullades*, de Josep Carner); el magnolier (amb uns versos manllevats del poema *Canigó*, de Jacint Verdaguer); la murtra (amb uns versos d'Horaci); el pi blanc (amb un fragment del poema *Lo pi de Formentor*, de Miquel Costa i Llobera); l'alzina surera (amb un tros de la bella narració *Pinya de rosa*, de Joaquim Ruyra); l'om (amb el poema *A un olmo seco*, d'Antonio Machado), i així fins a completar el recorregut botànic i literari de les 101 plantes seleccionades.

Cal posar en relleu que el conjunt de textos literaris seleccionats articulen una vertebració harmoniosa entre el món científic i humanista i que, tal com s'assenyala en la nota introductòria, en aquest catàleg la ciència, les lletres i les arts s'agermanen i fan del volum una obra singular i enriquidora (pàgines 11-12). La relació ordenada de totes les referències de les citacions literàries i la bibliografia consultada la trobem a les pàgines 231-237. Una afectuosa felicitació des de *Catalunya Cristiana* als autors i a tots els que han fet possible aquest catàleg que usa i reivindica el jardí de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona, «amb una aproximació polifònica que convida els lectors a compartir i a fer seu aquest espai».

Fra Valentí
Serra de
Manresa
Caputxí

Crítica teatral

Del fred nòrdic al caliu mediterrani

«DANSA DE MORT»,
 d'August Strindberg
INTÈRPRETS: Mercè Arànega,
 Carles Martínez i Lluís Soler
DIRECCIÓ: Jordi Casanovas
 Sala Muntaner, Barcelona.
 Fins al 9 de juliol

Som al 21 de febrer del 1981. Sí, dos dies abans de l'intent de cop d'estat al Congrés espanyol, conegut oficialment com el del coronel Tejero. L'espai ambiental és una illa mediterrània on, en una mansió que havia estat molt de temps enrere una torre de presó, viu un matrimoni que ha tocat les portes de l'infern de la seva relació.

Ell, militar de l'antic règim, convençut que no ha canviat res des del 1975 amb la mort del Dictador i mantingut per compassió pel comandament sense cap ascens. Ella, una exactriu, anul·lada com a persona durant un quart de segle de matrimoni i amb la llibertat confiscada per l'opressió malaltissa del marit.

Però —potser es preguntaran els espectadors— ¿que no es tracta d'una obra del suec August Strindberg (Estocolm, 1849 - 1912) i ambientada en el seu espai nòrdic, tintada de la misogínia que va caracteritzar l'autor arran de la seva esquizofrènia de

© Sala Muntaner

L'actor Lluís Soler protagonitza l'obra «Danza de mort» amb Mercè Arànega i Carles Martínez (al fons), a la Sala Muntaner.

mania persecutòria focalitzada en el moviment feminista?

Efectivament, sí. Continua sent Strindberg pur. Però el director Jordi Casanovas (Vilafranca del Penedès, 1978) ha tingut la «gosadia» de situar *Danza de mort* en una època encara contemporània, cosa que fa que l'obra agafi un sentit nou, sense deixar la pàtina angoixant de la dramaturgia del considerat renovador del teatre suec ni l'ambientació del seu món

perquè, només entrar a la sala, amb l'escenografia al centre, una espessa boira cobreix tot l'espai fins a l'entrada del vestíbul i les grades.

Danza de mort és una peça breu —90 minuts— però d'una gran intensitat, que reforcen encara més els tres intèrprets: Lluís Soler és l'esquizofrènic militar; Mercè Arànega, la seva soferta dona; i Carles Martínez, el tímid cosí que arriba de fora. El duel que protagonitzen els tres va *in crescendo*. I un

dels atractius de l'obra és que cadascun dels personatges enfila progressivament el seu enfonsament, el seu ascens i la seva caiguda. Tres interpretacions mestres que entusiasmen l'auditori. Com en un mirall polièdric, cap dels tres acaba sent el que era al principi i els tres treuen fora la seva por interior: el pànic a la mort de qui se sentia amo etern del món i el ressorgiment de la fera salvatge de qui se sentia feble i comprensiu.

El director Jordi Casanovas aconsegueix un brillant treball d'actors en un ambient càlid i tenebrós a la vegada fent que el rastre d'absurd que hi pot haver en l'obra de Strindberg esdevingui un brutal realisme dramàtic. Els espectadors més joves potser no hi reconeixen un fragment d'un discurs del president espanyol Adolfo Suárez, la vigília del cop. I potser també els semblarà una *boutade* que la parella balli al so d'una marxa militar. Cal fer un *remake* en el temps i entendre, per exemple, els passos en solitari, com si fos un hereu d'esbart, que fa Lluís Soler, com el ritual d'un foll que va de cap a l'abisme. Tot plegat és una dansa en triangle que es mou de l'eufòria a la humiliació —vegi's la caiguda del cosí interpretat delicadament per Carles Martínez— i de la submissió de la dona a la seva apropiació de les regnes del poder, amb un gest d'orgull que l'actriu Mercè Arànega reflecteix molt bé.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista
 andreusotorra@gmail.com

